

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-03-03

SBN 2023-03-28

Diarienummer SBF 2023–00267

Handläggare

Karin Vilhelmson

Telefon: 031- 368 16 83

E-post: karin.vilhelmson@stadsbyggnad.goteborg.se

Svar på remiss från stadsledningskontoret avseende förslag till riktlinje för styrande nyckeltal för kommunala verksamhetslokaler

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Tjänsteutlåtandet godkänns
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som yttrande över remissen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat förslag på Riktlinje för styrande nyckeltal för kommunala verksamhetslokaler på remiss till stadsbyggnadsnämnden, i dialog med stadsmiljönämnden och stadsfastighetsnämnden, för kompletterande analys av förslagets konsekvenser på a) psykisk, social och fysisk elevhälsa och utveckling hos barn b) förutsättningarna att bygga stadsmiljöer i enlighet med Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) och värdeskapande stadskvaliteter och c) kvantitativ beskrivning av befintliga kommunala verksamhetslokalers friytor i Göteborgs innerstadsmiljöer.

Stadsbyggnadsförvaltningen kan enbart göra en generell och högst lekmanamässig bedömning av förslagets konsekvenser på psykisk, social och fysisk elevhälsa och utveckling hos barn. Enligt forskning finns en tydlig koppling mellan förskolan och skolans storlek på friyta och hur fysiskt aktiva barn är, samt koppling till möjligheter för barns utveckling av socialt samspel och återhämtning. Det saknas dock tillräckligt med systematiskt forskningsunderlag för att ge tydliga gränsvärden kring ytstorlek. Utifrån den forskning som finns är det dock tveksamt om föreslagna nyckeltal för friyta per barn är tillräckliga för barns hälsoutveckling. De lägre nyckeltalen kan medföra en risk för negativ påverkan på barns hälsoutveckling.

Att bygga stadsmiljöer i enlighet med Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) förutsätter att det är möjligt att göra avsteg från riktlinjens nyckeltal om sammanhängande friyta. Den övergripande inriktningen för stadsbyggandet i Göteborg ska enligt översiktsplanen vara en bebyggelsestruktur med utgångspunkt i den traditionella kvartersstadens och trädgårdsstadens struktur. Om denna inriktning ska vara möjligt att följa behöver avsteg från riktlinjens nyckeltal för sammanhängande friyta vara möjligt. Lika så behöver mindre enhetsstorlekar vara möjligt i delar av innerstaden. Mindre enheter kommer ge konsekvenser på verksamhetens ekonomi. Mindre sammanhängande friyta ökar behovet av att samnyttja allmän plats, vilket ger ökade kostnader för drift och underhåll av park och idrottsytor samt personalkostnader för förskole- och skolverksamhet.

Den kvantitativa beskrivningen visar att en stor andel av befintliga verksamheter i dag inte når upp till nyckeltalen i föreslagen riktlinje, vilket ytterligare pekar på behovet av möjlighet till avsteg från nyckeltalen samt flexibilitet i enhetsstorlekar. Beskrivningen säger inget om kvaliteten på gårdarna, vilket enligt forskning är en viktig aspekt på hur utemiljön stödjer barns hälsoutveckling. Det finns behov att utveckla riktlinjerna så att även kvaliteten av aktuella ytor värderas i relation till storleken på lekytan.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att det fortsatt kommer vara svårt att nå konsensus mellan de stadsplanerande förvaltningarna, två före detta nämnder, som numera ingår i de nya stadsplanerade nämnderna, har avstyrkt riktlinjen i två omgångar. Konsensus krävs vid förflyttning till ett lägre nyckeltal. Riktlinjerna behöver därför bli tydligare med vilka avvägningar som ligger bakom nyckeltalen för att minska förvaltningarnas tolkningsmöjligheter samt skapa en tydligare styrning vid förflyttning inom nyckeltalsspannet. En utvärdering av riktlinjen behövs efter ett antal år, för att se om riktlinjen fungerar som det stöd det är tänkt till att vara i planeringen av kommunal service.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadens driftskostnader för allmän plats förväntas öka när planeringen av kommunal service i större utsträckning än idag hänvisar till samnyttjan i park och idrottsplatser. Personella resurser hos grundskoleförvaltningen samt förskoleförvaltningen kan också förmodas öka då det finns större behov av uppsikt över barnen i en park än inom en inhägnad gård. Mindre enhetsstorlekar på förskola (vid behov) kan ge ökade driftskostnader

Minskade ytor ger både ökat skötselintervall samt ökade anläggningskostnader, vilket påverkar hyresgästernas hyra negativt.

För stadens samlade ekonomi behöver även exploateringsintäkter ställas mot eventuella ökade driftskostnader för mindre enheter.

Bedömning ur ekologisk dimension

I miljö- och klimatprogrammet finns en indikator som är att ”förskolegårdar med en grönytefaktor som är högre än 0,45 årligen ska öka fram till 2030”. Hög grönytefaktor kräver tillräckligt stor gård, annars blir slitaget på växtligheten för högt. Här finns en motsättning mellan föreslagen riktlinje och miljö- och klimatprogrammet. På grund av praktiska faktorer för att undvika slitage ersätts troligen grönska med hårdgjorda artificiella material.

Bedömning ur social dimension

Hur fysisk aktiva barn är i unga år påverkar hur fysisk aktiva de blir som vuxen och folkhälsan i stort. I Stockholm har en studie visat att barn på små förskolegårdar i innerstaden inte når upp till WHO:s rekommendation om 60 minuter medelintensiv till högintensiv fysisk aktivitet per dag för barn. Barnens fysiska aktivitet ökade av längden på utevistelsen liksom om förskolorna hade rörelsepolicy, se bilaga 1 Forskning om barns psykiska, sociala och fysiska utveckling kopplat till friytor.

I innerstaden med ett högre trafikbuller kan förskolor på stängda innergårdar ge gynnsammare bullersituation.

I översiktsplanens hållbarhetsbedömning konstateras att det finns en risk för utträngning av till exempel förskolor och friytor vid hög exploatering av noder och stråk. Det kan innebära att barn inte får gå i förskola/skola i närområdet eller att allmänheten inte får tillgång till lokal park eller annan plats för rekreation.

Bilagor

1. Bilaga 1. Forskning om barns psykiska, sociala och fysiska utveckling kopplat till friytor.
2. Bilaga 2. Förutsättningarna att bygga enligt Förslag till Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) och Värdeskapande stadskvaliteter
3. Bilaga 3. Kvantitativ beskrivning av befintliga kommunala verksamheters friyta i Göteborgs innerstadsmiljöer
4. Bilaga 4. Andra kommuners nyckeltal

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2022-11-30 § 897 att remittera Göteborgs Stads riktlinje för styrande nyckeltal för kommunala verksamhetslokaler till den nya stadsbyggnadsnämnden, i dialog med stadsmiljönämnden och stadsfastighetsnämnden, för kompletterande analys av förslagens konsekvenser med särskilt fokus på:

- a) psykisk, social och fysisk elevhälsa och utveckling hos barn
- b) förutsättningarna att bygga stadsmiljöer i enlighet med Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) och värdeskapande stadskvaliteter
- c) kvantitativ beskrivning av befintliga kommunala verksamhetslokalers friytor i Göteborgs innerstadsmiljöer.

Remissvaret ska skickas till stadsledningskontoret senast 31 mars.

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag att ta fram en kompletterande analys av förslaget på riktlinje för styrande nyckeltal för kommunala verksamhetslokaler, utifrån barns hälsoutveckling, förutsättningar att bygga stadsmiljöer enligt Göteborgs utvidgade innerstad och värdeskapande stadskvaliteter samt ta fram en kvantitativ beskrivning av befintliga kommunala verksamhetslokalers friytor i Göteborgs innerstadsmiljöer.

Ärendehistorik

2020-03-19 beslutade kommunfullmäktige att nya reglerande styrande dokument ska tas fram i syfte att utveckla stadens lokalförsörjningsprocess. Förslag till Riktlinje för styrande nyckeltal för kommunala verksamhetslokaler, är ett av dessa styrande dokument.

2021-09-15 § 663 beslutade kommunstyrelsen att remittera riktlinjen till 23 remissinstanser, varav dåvarande lokalnämnden, förskolenämnden, dåvarande park- och naturnämnden samt miljö- och klimatnämnden avstyrkte förslaget. Dåvarande byggnadsnämnden tillstyrkte förslaget.

2022-04-06 § 286 beslutade kommunstyrelsen att återremittera förslaget

- till de nämnder som avstyrkte remissversionen av riktlinjen för inhämtande av nya synpunkter och nytt ställningstagandet
- till dåvarande fastighetsnämnden för att be om synpunkter utifrån de analyser av lösningar för förskolor i stadskvarter som gjorts kopplat till arbetet med Göteborgs utvidgade innerstad
- remittera föreslagna riktlinje till Fastighetsägarna GFR, Byggföretagen och de stadsutvecklande byggherrar som verkar i Göteborg.

Dåvarande lokalnämnden, dåvarande park- och naturnämnden, miljö- och klimatnämnden, förskolenämnden avstyrkte remissen fortsatt. Dåvarande fastighetsnämnden lyfter fram att Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) visar på behov av fler men något mindre förskole- och grundskoleenheter. Det bedöms vara möjligt att få till lokalytorna men svårigheter kan komma att uppstå när det gäller föreslagna sammanhängande friytor. De kommunexterna remissinstanserna är positiva till att det har tagits fram ett förslag till nyckeltal men gör bedömningen att delar i förslaget behöver omarbetas och förändras.

Analys över förslagets konsekvenser på barns psykiska, sociala och fysiska utveckling

Stadsbyggnadsförvaltningen har endast begränsade möjligheter analysera vilka konsekvenserna föreslagna nyckeltal har på barns hälsoutveckling, på en generell och högst lekmanamässig nivå, vilket ska beaktas vid läsning. Som underlag till analysen har en kunskapssammanställning och fördjupad analys framtagen vid Sveriges lantbruksuniversitet använts. Rapporten bygger på över 160 publicerade forskningsartiklar. Utöver forskningssammanställningen har en studie från Region Stockholms Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin använts som komplement, då den specifikt undersökte barns grad av fysisk aktivitet på små förskolegårdar i innerstadsmiljöer.

Forskning visar att storlek på gården påverkar i hur stor grad barn/elever är fysisk aktiva. Samtidigt finns inga tydliga gränsvärden för ytstorlekar från forskningen, men Boverkets rekommendationer på friyta bedöms som rimliga. Riktlinjen har ett högre nyckeltal för friyta grundskola än Boverkets rekommendationer. Däremot är riktlinjens nyckeltal för friyta förskola lägre än Boverkets rekommendation (för friyta per barn samt sammanhängande friyta för förskolebarn) tyder det på att nyckeltalen ger en sämre förutsättning för fysisk aktivitet, samt sämre förutsättning för gårdarna att rymma alla de kvaliteter som tillsammans bidrar till barns sociala utveckling och återhämtning än om riktlinjens nyckeltal var i nivå med Boverkets rekommendationer.

Studier från Stockholm visar dock att det finns andra faktorer som påverkar i hur hög utsträckning som barn är fysiskt aktiva, så som längden på utevistelsen, samt om förskolorna har en rörelsepolicy.

Kvaliteten på gårdarna har inom forskning visat sig vara en betydande faktor som bidrar till barns utveckling, särskilt när det kommer till socialt samspel och återhämtning. Aktuell riktlinje omfattar inte krav på kvaliteten på gårdarna. Riktlinjer i Uppsala och Malmö¹ har kopplat nyckeltalen till en vägledning om hur grönytefaktor och lekvärdesfaktor kan användas vid bedömning av gårdarna. Till exempel har Malmö krav på att lekvärdesfaktor +3 uppnås för att ett lägre nyckeltal ska få användas.

Forskning visar att gårdar bör vara minst 3000 kvm för att barn ska utveckla lek och socialt samspel. Samtidigt har få av dagens förskolor i Göteborgs innerstad en tillgänglig friyta på 3000 kvm. Fler faktorer än ytstorlek och kvalitet på utemiljön bör spela in i hur barn utvecklar socialt samspel, så som hur stora barngrupperna är och hur de personella resurserna ser ut för att hjälpa barnen utveckla ett socialt samspel och hantera konflikter i olika åldrar.

Utifrån den forskning som finns är det tveksamt om föreslagna nyckeltal är tillräckliga för att utemiljöerna ska bidra positivt till barns hälsoutveckling. Detta behöver ställs i relation till att 2/3 av de befintliga kommunala förskolorna i innerstaden och hälften av grundskolorna i innerstaden inte når upp till nyckeltalen om sammanhängande totalyta. Om kommande förskolor och skolor i innerstaden i större utsträckning når upp till nyckeltalen ger det en bättre utveckling på totalen. Att riktlinjens nyckeltal är en avvägning mellan fler faktorer än vad som är mest fördelaktigt ur barns hälsoutveckling bör framgå i riktlinjen.

¹ För en jämförelse mellan Göteborg, Uppsala och Malmös riktlinjer, se bilaga 4.

För fördjupning om forskning om barns utveckling kopplat till friyta - se tjänsteutlåtandets Bilaga 1 Forskning om barns psykiska, sociala och fysiska utveckling kopplat till friyta.

Förutsättningar att bygga innerstadsmiljöer i enlighet med Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) och värdeskapande stadsutveckling

Förslaget Göteborgs utvidgade innerstad (hädanefter förkortat GUI) sträcker sig över ett geografiskt område som innefattar översiktsplanens delområden; innerstaden, delar av centrala Hisingen samt östra och sydvästra mellanstaden. Förslagets utgångspunkt är att under kommande 100 år utvidga Göteborgs befintliga innerstad och bygga mer av den typ av stadsmiljöer *inklusive grundskolor och innergårdsförskolor*, som redan finns i dagens innerstad.

GUI kan ses som ett förslag på en avvägning mellan olika allmänna intressen, men det har inte gjorts någon formell prövning av förslaget och förslaget har inte remitterats mellan de stadsplanerande förvaltningarna. Delar av GUI överensstämmer med Stadens formella strategiska dokument, så som översiktsplan, trafikstrategi och grönplan, medan vissa delar inte överensstämmer.

GUI bygger på flera mindre enheter för både grundskola och förskola, samt att förskolans gård är lokaliserad på innergård. Ju mer färdigbyggd en stadsdel är desto svårare är det att hitta alternativ plats för tillkommande kommunal service, inte minst i centrala lägen. I de lägen där staden tvingas välja mellan att kraftigt minska kravet på antal kvm friyta per elev/barn eller att tillåta även mindre enheter för grundskolor och förskolor så föreslår GUI det senare. Att bygga enligt GUI innebär att avsteg från riktlinjens nyckeltal behöver kunna göras.

Värdeskapande stadsutveckling baseras på en statistisk sammanställning av verkliga bostadsrättspriser och kölängder på hyresbostäder, det vill säga vad invånare efterfrågar i verkligheten, men innehåller inte några definierade idealmått eller lägen för just skolor eller förskolor och förutsättningarna att bygga enligt Värdeskapande stadsutveckling påverkas således inte av riktlinjen.

För fördjupning, se Bilaga 2. Förutsättningarna att bygga enligt Förslag till Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) och Värdeskapande stadskvaliteter.

Backplan som exempel

I pågående detaljplanering av Backplan har riktlinjens nyckeltal använts i skarpt läge vid planering av innerstad i kvarter. I Backplan har förskoleförvaltningens önskemål om en minsta enhetsstorlek på 4 avdelningar varit styrande. Detaljplanerna föreslår både förskolor som är integrerade i kvartersbebyggelse, samt fristående byggnader för förskola och högstadium. Generellt når förslagen upp till nyckeltalet om friyta per förskolebarn där detaljplanerna ställer krav på förskola. I enstaka fall krävs viss kompensation i park. Riktlinjerna klaras inte fullt ut där förskola är möjlig på innergård. Nyckeltalet för sammanhängande friyta uppnås inte överallt. Kompensation sker till max 30 procent av parkens yta, i enlighet med stadsmiljöförvaltningens riktlinje.

Flera följdfrågor uppstår när förskolegårdar planeras på innergårdar, som ingår i avvägningen i stadsplaneringen. Tillgång till solljus på förskolegården, buller ifrån

förskoleverksamheten samt balansen mellan att innergården ska både vara tillräcklig för förskolan och en god utemiljö för de boende.

Kvantitativ beskrivning av befintliga kommunala verksamhetslokalers friytor i Göteborgs innerstadsmiljöer

Stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram en kvantitativ beskrivning av kommunala verksamhetslokalers friytor i Göteborgs innerstad. Se Bilaga 3, för den kvantitativa beskrivningen i sin helhet.

Statistiken över antal barn och elever kommer från förskole- respektive grundskoleförvaltningen. Underlaget om friyta kommer ifrån Stadsfastighetsförvaltningen. Friytan är definierad i enlighet med riktlinjen², vilket betyder att förrådsbyggnader, bil- och cykelparkering samt ytor för lastning och lossning inte ingår i friytan. De områden av utemiljön som på grund av olika aspekter inte går att nyttja av verksamheten (exempelvis på grund av säkerhet eller tillgänglighet) är även borträknade från friytan.

Avgränsning

Riktlinjens definition av innerstaden motsvarar översiktsplanens avgränsning för innerstaden. Avgränsningen för den kvantitativa beskrivningen omfattar därför i stort det som översiktsplanen definierar som innerstaden - se Bilaga 3 för kartbild. Det innebär att statistiken omfattar stadsmiljöer från olika tidsepoker, det vill säga både kvartersstruktur, lamellhus och punkthus, som sinsemellan har olika täthet. Den övergripande inriktningen för Göteborgs stadsbyggande ska enligt översiktsplanen vara en bebyggelsestruktur med utgångspunkt i den traditionella kvartersstadens och trädgårdsstadens struktur, vilket gör det intressant att särskilt studera befintliga miljöer byggda i kvarterstruktur och huruvida nyckeltalen uppnås där. I Bilaga 2 till tjänsteutlåtandet finns en sådan fördjupning.

Förskolor

Nedan anges i procent hur många av de kommunala förskolorna³ i Göteborgs innerstad som uppnår riktlinjens nyckeltal:

Funktionell nivå på friyta per barn, minst 25kvm/barn: uppnås av 43 procent.

Acceptabel nivå på friyta per barn, minst 20kvm: uppnås av 11procent.

Sammanhållen friyta på minst 1800 kvm (ska eftersträvas): uppnås av 33 procent.

Det här innebär att 46 procent av förskolorna ligger under nyckeltalet för acceptabel nivå på friyta per barn. Det här innebär också att 67procent av förskolorna inte når upp till nyckeltalet om sammanhängande friyta på 1800 kvm. Det kan tilläggas att av dessa 67procent, så har lite mer än hälften har en gård som understiger 1000 kvm.

² För några enstaka förskolor saknas uppgift om ytstorlek. Ytans storlek har då uppskattats i kommunens kartsystem (inkl. komplementbyggnader, p-platser m.m.).

³ Kartläggningen omfattar 93 stycken kommunala förskolor och inga förskolor drivna av fristående aktörer. För ett mindre antal kommunala förskolor har uppgift om storlek på förskolegård saknas, då deras gård inte förvaltas av stadsfastighetsförvaltningen. Dessa förskolor ingår således inte i kartläggningen.

Grundskolor

Nedan anges i procent hur många av grundskolorna⁴ i Göteborgs innerstad som uppnår riktlinjens nyckeltal. Observera att en viss felmarginal finns inbyggd i statistiken, då befintliga verksamheter har en annan årskursindelning än riktlinjen, men statistiken ger en generell bild över tillgången på friyta oavsett årskursindelning:

God nivå på friyta per elev för årskurs F-6, 25 kvm/elev eller mer: uppnås av 13 procent.

Acceptabel nivå på friyta per elev för årskurs F-6, 15 kvm/elev (motsvarar God nivå för årskurs 7-9): uppnås av 30 procent.

Acceptabel nivå på friyta per elev för årskurs 7-9, 10-15 kvm: 13 procent (motsvarar under acceptabel nivå för F-6)

Sammanhållen friyta på minst 4000 kvm (ska eftersträvas): uppnås av 50 procent

Det kan tilläggas att nära hälften, 48procent, av grundskolorna har under 10 kvm friyta/elev, vilket är under acceptabel nivå oavsett årskurs.

Slutsatser av den kvantitativa beskrivningen

Sammantaget visar statistiken att befintliga förskolor och grundskolor i innerstaden i stor utsträckning inte når upp till riktlinjens nyckeltal för friyta – vare sig nyckeltalet för den sammanhängande ytan (1800 kvm för förskola respektive 4000 kvm för grundskola) eller till de högre nyckeltalen för friyta per barn eller elev.

Av statistiken framgår inte om de förskolor och grundskolor som *inte* når upp till nyckeltalen har kompensatoriska åtgärder, så som tillgång till en närliggande park eller annan yta att samnyttja. Det framgår inte heller vilken utsträckning förskole- eller skolverksamheten i så fall besöker denna samnyttjansyta.

Av statistiken framgår inte heller om det är möjligt att öka andelen sammanhängande friyta till exempel genom att ta bort parkeringsplatser på skolgården.

Stadsfastighetsförvaltningen har kartlagt lekvärdesfaktorn för majoriteten av sina förskolegårdar. Denna kartläggning kan bredda den statistiska bilden över hur dagens gårdar bidrar till barns hälsoutveckling.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Utifrån forskning om barns utveckling kopplat till storlek och kvalitet på friyta är det tveksamt om föreslagna nyckeltal för friyta per barn är tillräckliga för barns hälsoutveckling. Samtidigt ligger många av befintliga förskolor och skolor lägre än de föreslagna nyckeltalen. Att nyckeltalen är en avvägning mellan flera faktorer än enbart vad som är mest fördelaktigt ur barns hälsoperspektiv, så som andra kommuners

⁴ Kartläggningen omfattar 23 grundskolor i innerstaden varav 4 drivs fristående aktörer. Det finns ytterligare 3 kommunala grundskolor i innerstaden, men dessa saknar uppgift om friyta och ingår därmed inte i kartläggningen.

nyckeltal, konkurrens om begränsad marktillgång samt ekonomi i balans, behöver framgå i riktlinjen.

För att möjliggöra tillräcklig plats för skolor och förskolor behöver staden utveckla en hållbar lokaliseringsstrategi för förskolor och skolor och säkra upp plats tidigt i utvecklingen av nya områden.

I stadsplaneringen behöver avvägningar göras mellan olika perspektiv och intressen. Ansvar för denna avvägning ligger hos stadsbyggnadsnämnden. Att kommunen enligt skollagen är skyldig att tillhandahålla skolplats samt förskoleplats efter ett års ålder kommer i vissa fall att behöva gå före både verksamhetens önskemål om enhetsstorlekar samt nyckeltalet för sammanhängande friyta. En implementering av riktlinjen förutsätter att enhetsstorlekar är flexibelt utifrån läge i staden. Lika så förutsätter det ett förtydligande av meningen "En sammanhängande yta enligt nyckeltalet ovan, ska i direkt anslutning till förskolan/grundskolan eftersträvas oavsett enhetsstorlek. Vid avsteg krävs kompensationsåtgärder". Riktlinjen behöver fastslå att det är möjligt att göra undantag från nyckeltal för sammanhängande friyta. Undantag från nyckeltalet för sammanhängande friyta samt i mindre enhetsstorlekar i delar av innerstaden, är en förutsättning för att kunna följa översiktsplanens övergripande inriktning om en bebyggelsestruktur med utgångspunkt i den traditionella kvartersstaden och trädgårdsstadens struktur, liksom en förutsättning för att bygga med utgångspunkt i GUI. Mindre enheter kommer ge konsekvenser på verksamhetens ekonomi med ökade kostnader. Ökad samnyttjan av park och idrottsplatser bedöms ge ökade kostnader för drift och underhåll av park och idrottsytor samt förskole- och skolverksamhet.

Det finns bättre förutsättningar att uppnå båda nyckeltalen för friyta i de större omvandlingsområdena (såsom Backaplan, Gullbergsvass) än i den befintliga innerstaden. I innerstaden finns behov av att i tidiga skeden reservera mark för kommunal service för att underlätta möjligheterna att kunna tillämpa riktlinjerna i högre utsträckning.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att det även fortsatt kommer vara svårt att uppnå konsensus mellan de stadsplanerande förvaltningarna, vilket krävs vid förflyttning till ett lägre nyckeltal. Bedömningen baseras på att riktlinjen har avstyrkt i två omgångar av bland annat den dåvarande lokalnämnden och dåvarande park- och naturnämnden, som nu mera ingår i de nya stadsplanerade nämnderna. Riktlinjerna behöver därför bli tydligare med vilka avvägningar som ligger bakom nyckeltalen för att minska förvaltningarnas tolkningsmöjligheter samt skapa en tydligare styrning vid förflyttning inom nyckeltalsspannet. Stadsbyggnadsnämnden/stadsbyggnadsförvaltningen kommer att behöva göra fortsatta avvägningar som avviker från riktlinjen i innerstaden och mellanstaden. För att bedöma om riktlinjen är tillräckligt stöd i planering av kommunal service, skulle riktlinjen även behöva utvärderas efter ett par år. Det behöver vara möjligt att uppdatera riktlinjen utifrån användbarhet, men även uppdatera nyckeltalen i takt med att ny forskning tillkommer.

Ska Staden mer systematiskt använda samnyttjan i park behövs en kartläggning över vilka parker som samnyttjas i dag, samt en dokumentation som ser till att parkerna inte övernyttjas för att undvika negativa konsekvenser för exempelvis biologisk mångfald. Det finns även olika typer av samnyttjan av parker där olika behov kan vara svåra att kombinera med varandra. En ökad samnyttjan kommer ge ökade driftkostnader för både stadsmiljöförvaltningen samt idrott- och föreningsförvaltningen. Förmodligen får även

förskole- och grundskoleförvaltningen ökade kostnader för personal samt lokalhyra. Behovet av att ha full uppsikt över små barn är större på en allmän plats utan stängsel, än på en inhägnad gård.

Stadsbyggnadsförvaltningen ser även behov av att internt ta fram vägledning för bedömning av solljustillgång förskolegårdar på innergårdar. Lämplighetsbedömningen av solljus sker endast inom planbedömningen och inte inom bygglovsprövning eller i miljöförvaltningens tillståndsprocess. Det finns också ett behov att utveckla riktlinjerna så att även kvaliteten av aktuella ytor värderas i relation till storleken på lekytan.

Eftersom stadsbyggnadsförvaltningen använder sig av rådande riktlinjer vid beslut om bygglov, oavsett aktör, bör det framgå att riktlinjerna inte enbart gäller för kommunala verksamheter.

Henrik Kant

Jenny Adler

Stadsbyggnadsdirektör

Avdelningschef Strategi och taktik